

پنجشنبه - ۱ کانون ثانی ۱۳۲۴

محرطام

MOUHIT
Illustration Hebdomadaire

مؤسسی: فائق صبری، عبیداه احمد

مدیر و سر تحریر:

فائق صبری

اداره خانه سی:

یکی پوستانه آرقه سنده اسکی ضبطیه سوقا عنده
۲ نومرو لی دائرة مخصوصه در:

شرائط اشترا:

در سعادته سنه لکی ۱۰۸، آتی آلی
۵۴ غروشد

آبونه بدلی بروجہ پیشین استیفا اولتور

نسخه سی: ۲ غروش

معاونین تحریریه سی:

ملکتیزک وجو در لیه افکار ایندی مشاهیر
مهر رشتن مرکبدن

شرائط اشترا:

ولایتده سنه لکی ۱۲۰، آتی آلی ۶۰
غروشد. ممالک اجنبیه ایچون سنه لک ۲۶،
آتی آلی ۱۴ فرائق در.

Directeur et rédacteur en chef:

FAIK SABRI BEY

Bureaux: Rue Eski Zaptié, près
la nouvelle poste No. 2
CONSTANTINOPLE

Prix: 2 Piastres

نومرو: ۱۰ هر هفته پنجشنبه کونلری نشر اولتور سیاسی، ادبی، علمی، فلسفی رسمی غزته در جلد: ۱

ایتالیاده آفت

۱۴ کانون اول تاریخنده مدھش بر حرکت ارض ایله تمامیه نحو اولان [مسینا] شهری مناظرندن:

(و یقینور امانوئل) ریختیمی و (نیتون) هیکل

Messine, maintenant détruite par le tremblement de terre du 28 décembre

آکلاشلمايدير. بوگون اك سنبل، اك محروم مدنيت اولان بر وحشتك عالمه حياتي . قبل التاريحي انسانلر كنه بكهزه مزم. عالمه حياتي اكدر بر. بر مناسبت، حيوانلارده بيله مشهود وئك طبعي بر كيفيت اولدوني ايچون مناسباتي و اسبابي بوراده تدقيق ايتكندن وار كچيورم. بو مسئله فئون اجناسيه مك دائره خلقى قارنده در. مدنيتك اك برنجي ساتي اولان [موانست] انسانلر آره سنده نامل ييدا اولش؛ نه كي مجبورلرله تاسيس ايتش عجباً؛ ايشته بوراده اول ياول تحقيقي ايده چكزم مسائل مهمه دن بري بودر .

حيوانات وحشيه بيله هم جوار بولغني سبيله بر مارمندن اولنلر تجاوزينه قارني مستامن اولتي ديكر طرفندن ده ياشاق ايچون لازم كن حوائج ضروريه يني تدارك ايتك مجبوريئي انسانلر ده اك مهم واك اسكي ايكي عنصريدر. مفارقه قووورلرند، بعض آغاجلرده، بعضاده يوكلر تهرلده ممكن انتخاب ايدرك بر درجه يه قدر كندني دشمن تسلطندن وقايه به چالشمش اولان انسانلر قديم، همچنلرلك بعض افراديله يواش يواش انسيته مجبور اولش و اتفاق ايله قايده ايدرك اعداي طبيعيسنه غلبه چالنه حاضر- لانيش و قابليت كسب ايتشدر.

بر وفتلر طبعي مفارقه لره التجا ايدوب يشاركن يك مددش دشمنلري وارمش؛ بو كوئي قيلانلر ده اچتملي [مفارقه كيدي] بلخافسه انسانلري آلاقمه كچيوزلر. بوئدن ماندا حيوانات مفترسه دن زواحف عظيمه دن، بيريجي قوشلردن قورونوج قورونوج اعداي جاني وارمش. حقي طبيعت دغي ياغورلريله، سيالريله، فورطنلريله، صوغورلريله، خسته قمرلريله انسانلر قيران ويران اك شديد عوامل مخربه دن ايتش. شدي بو قدر تهلكه ايچنده حيات شخصيسني محافظه و نئسي سيلاب اقراضدن وقايه ايتك مجبوريتنده بولان زواللي انسانك موقع و حالي دوشونيكز؟ ... ديشيبله، ياورلريله، كجه كه شدايمندن كندليري محافظه ايدم بيلك ايچون آقشام اوزري قووورغنه چكيان بويله وحشي انسانلر يك چوغي كجه مئين اوپوركن مددش. بر حيوانك طعمه تجاوزي اولورمش. وبوكي قشار اوزمانلرده وقعات عاديهدن صاييله جقي قدرده چوق ايتش. بناء عليه بويله تهلكلر، قشاره قارني او مفارقه مك مدخاني قيايه بيلك و دشمنك على الفظه شيخن ايتسه مانع اوله بيلك ايچون انسانك كندني همچنلريله اتفاقدن يشقه چاره دوشونمه مسي البته طبعييدر. بوگون بيله بعض يوكلر يرلرده افراد اهالي آره سنده امنيت منسب اولويد هر كس يكديكيريك تجاوزاتندن قوروقنه ياشلاخه، اوج بش خانه خلقك بر آره يه كابو قاديئرله چوجقنركي عالمه مك شعفاي اعضاسني بالافاق محافظه و تجاوزات منته يله قارني مداوه به چالشدقنلر كورولور. بوئك طبعييدر. حقي قرون وسطى دن قالمه بعض شهرلرده تشكيل بر محله لك سبور ايتسه بولئي. ووجه قبوسندين كيروب چيقلري آقشام اولونجه او قوئي قيايه بيلك خارجه مناسباتي كسملري بويله بر قوروق نتيجه سي اولسه كركدو.

مراجعت و اونلرلك معاونت قلميليري تامين ايتدي. قدر شناسلقه باشلايان بو تيشني ديكر بر معامله قيمت شناسانه سي تعقيب ايتش اولدي. ارباب قلمه - امكانك صوك درجه سنده - حق تحرير تقدير ايدلدي. مندرجات بوصورتله دائره مكلميه قونلقدن صوكره رسملرلك نفاسته، ترتيبك كوزللكنه كچه لي كوندوزلي سعي و اهتمامه بولونلدي. بو مشاغل كشيده روز مره دن اتهاز وقت ايدرك يچن جمعه كوئي (محيط) ايچون رنجي قوفورانسني ده ترتيب ايتكه موفق اولدي. بو غيرت و فعاليت، طوغريسي، شايسته تربيك و شهبه سز باعث موفقتيدر. قوفورانسك مكمل و فائده بخش اولديغني سويلشميدم... بوكا دائر مطالعاتي، احساساتي يشقه بر مصاحبه يه حصر ايتك فكر ندم. سلم صرنيك سحر كلامي حقتده اوزون مطالعه لرم، محق تقدير لرم وار؛ اوزون اوزادي يه يازاچم.

والحاصل نيجه قناعت قليه حاصل اولدي: بزده استقبال مطبوعات - ديكر شيلر كي - انقلابك تاثيرينه معروض قالمه جقي و غرتلرمن عاقل اللردن، باطل فكر صاحب لرندن قوروتيله زق تشريك سعي و منفعته خادم كننج، غيور، فعال صاحب امتياز لرك ايادي؛ اقتدارينه كچه جكدو. فقط ارباب تقدير بوندي دريش انظار انصاف ايتليدركه:

مرفت التفاه نايدور
مشتريز منع ضايدور.

صفت تزيه يي

تاريخ و فلسفه تاريخ حقتده

— دارالفنون طلبه هفتمسته —

انسانلر جاعت شكندنه برلشوده يشارمندن اول دادتا حيوانلر كي، حقي حيوانات مونسه دكل، حيوانات مفترسه كي آري آره عالمه شكندنه يشارلرمش بني بشرك حيات قبل التاريحي موضوع بحث ايدين علم مخصوص [لاپرويتورني] ساحه سنده شدي به قدر اجرا ايدلش اولان تحقيقات بويله كوستريور. فقط عالمه تدبيرنه بو كوئي كي بر عالمه حياتي

ايدمه لك زده اولو وسايط موجود دكلدي. مطبعه لر اسكي ماكنلرله ايتلردى، حروفات — آلتون كي — درهله مطابع عنايه يه وريايدي. صوكره بردنبره مطبوعات عالمه كي شرائط اجناسيه ده دكلدي. مرتبلر مطالباتي آرتدريدي. بو قدر سنلك فقر و محرومينك آجيسي بردنبره چيقارمق اميله سي و عمللرينك اجرني تزيد ايتديلر و تامين منافع ايچون بر هيئت وجوده كتيديلر. صوكره... محرومرده علم مطبوعاتكه موقعليري تامين ايچون بر حركت اضطراريده بولنديلر و كندليري قيمت حقيقي ليله صافته باشلاديلر. آثار قلميه بوندن طولاني فيثانه بر درجه يه قدر ترقيه اوضاردي. غرتلرلك ترتيب و تحريري نقطه سنده بو ايكي سبب مصارف معناده يني بر مثلي تزيد باع ا اولدي.

فرط طلب كاغد فيثاتي تزيد ايتش و بوده مصرفك آرتسه بر تاثير عارضني وجوده كتيومش بولدي.

بوندن طولاني غرتلر چيقتديلر و باطديلر. بلكه بوندن صوكره ده ايك چوقلري چيجه جقي واسباب مسروده تحت تاثيرنده قالمه بارق باطه جقي. (رسملي كتاب) ايله (محيط) لك مدبري فائق صبري يك بيوك بر غيرت و فعاليله بوايك مصور رسالي نثريه باشلادين زمان — طوغريسي — ترقيسي ايچون يك آز اميد وار ايدى. مصور مجموعله ايچون مشكلات ده ازياده در. بزده مكمل اوتوتبي ياپانلر يوق. اوروپا يه سپارش ايدلسه مصروف چوق. كلسي زمانه محتاج. رسم طبعي ايچون ابي ماكنه ايستر، ارباب ماكنيست لازم. ابي كاغد اولمي، مركب اعلا جسدن بولئي.

بو قدر مشكلانه كوكلر كرن و بر قاج آي ايچنده ثبات و منات و سعي و غيرت نتيجه سي اوله رق آثار ترقى و مكلميه وصول ايچون بيوك بر استعداد كوستن بو فعال كننجي، غيرتلي فائق صبري بلكه محترم ارقداشلريني تقدير ايتامك، سعيلريني، موفقتيلريني افكشلا مامق انصافنر قدر، قيمت ناشناسلقدو.

فائق صبري يك ايشه و قوف ايله، قدر شناسلقه باشلادى. معلوم يا! غرتلرلك روحي محرومليدو. بونك ايچون ارباب قلمك ممتازلر نه

صورتده توحید و تعصب ایدوب بو بودیکی ، نه کی صفحات چکر دیککی بو تکاملی تسریع و یا تأخیره و قوعاتک نه درجه و نه بوردن تأثیری اولدینی تحقیق ایدرسک او وقت بر علم اولدق تاریخ ایل متوغل اولش اولورز .

— مابعدی وار —

ادرنه معونی

رضا توفیق

چکوک بر آقتر یسدن ییوک

بر هائله نویسه

ل . ف . ف . بیوک درامنی یازدی . بتون بر موسمی اشغال ایدن دغدغه شهرتنده دها کیسه ناصیب اولماس بر پارلاقاق بر بداهت وار . فقط بو بیوک فاجیه تک قهرمانی اولاش ، حتی اونی اوسانه مئش روحی کچولور ، انزیور . بن بو بیوک چهللی درین نظاری استاد و روحک اک صمیمی قابلیتی ایله مربوطم . بکا کلورکه اگر او بی طائیش اولسه ، حسیاتندن هیچ بحث ایتمز اولان ازینجی چکنلن حساس هویتی ، لاقید یوکسک بر ضروره اورتمک استه بن قلبنده تا نظار لینه قدر بکا اوزانه حق بر حس اشتراک ترمه چک .

شعدی یاغشلی بر هفتنک ، اک جامورلی . اک صولی بر کونده تیساترویه کیدن جادده عریه یوارلازکن ل . ف . ف . حقهده حسلم ، دوشنجه لرم ، ماضینک اوکا عائد وقابی و آتینک ، خیالاتی الله قاریشهق بر سلسله منطقی تعقیب اتجه بن متلون ، دومانی لوحه لرله ملو . بو بیوک باشک غرابتی تحدید ایدن بر نقطه وارکه اونک آتارنی سنلرجه آکلاشیمک اک محرم ، اک کزلی قابلیته کومدمک خصوصیتلریله برابر هیچ بر وقت آکلایه بیورم . یالکز صنعتت استه دیکي دنک شکل و تنوعی وارقه سندن قوشدینی ایدنه آل چهره یی و بریمسندن متولد یأسلری ، دوشکونلکری ، بر شی سوله میان نفسنک دورغون احقراس عجزی ساخته عظمتی آرقسنه سترنی کور یورم . فقط بوندن بشقهده بو ادمک حیاتنده قالین بز چزکی برافان بر

کسیده حوایج ضروریه و منافع مابعدی تأمین ایچون حسب التعاون اقسامه اوغرایان سی و عموک محصواتی مبادلله ایتمکدر ؛ محصول ثروت و انقساسی ، مبادلله و مداوله سی کی حادثات دخی مسلم اولدینی اوزره علم اقتصادک زمین تدقیقاتدر . بوندن ماعدا منفعت و مضرت اعتبارله متشارک اولان بر جمیت افرادینک حییات مجاوره ایله روابط مختلفه سی وارکه بوده حقوق بین الدول دأرزه سیدر . خلاصه تفصیلات متفرعه سته و تفصیلات تالیسه سته قدر واریمرق یالکز مثال اولسون دیه عرض ایندیکم شو شیلر و قوعات بشریه تک نه قدر قاریشیق ، نه قدر متفرع و غیر متجانس نیجایندن اولدینی کوستریمک کاندیر . علم تاریخک بو صنوف و قوعات ایله مناسباتی و روابطی براز اول کوستردیکم دور و حشت و قوعانندن واقعا دها یزاده صمیمیدر ؛ لکن تعریفدن مستغنیدرکه بو صنوفدن اولان حادثاتک هیچ بریده آری ، آری تاریخک موضوعی اوله ماز ، چونکه بر بری بر علم مخصوصک مادمسیدر . او حالده ، تاریخک بر علم مستقل اولدورق ، کندی موضوعی نه در ؛ دیه چکر ؛ اوت ، کندی موضوعی بر ملک تکمیل مناسبتله حیات اجتماعی سی تشکیل ایدن و قوعاتک بلا تخرید ، بلا فرق و تمیز هیث مجموعه سیله زمان و مکان طرفده تکاملنی تبع ایتمک وار ملک بر شخص واحد ایش کی مرکزشت حیاتی یالکز ضبط و قید ایلمک قالیوب هر صفحه ترقی و یا تدیسفنده زیمخل اولان اسباب طبیعی و عوامل مؤثره یی دخی کشف و تعین ایلمکدر . ایسته تاریخک موضوعی و ایستی بودر . اگر یالکز وقایع روزمره یی و جزئیات اموری ضبط و قید ایتمک اکفا ایدرک بو قوعات جزئیه آرمسته کیزلی و یا اشکار موجود اولان روابطی کوزترسه ، پک ابتدائی بر حالده قلش اولورکه بزم غنایی لاسزده شیدین تاریخ نامیله یازلش اولور اترک جله سی لا استنا بودرکده قلشدر . بو ملاحظاته قیودات جزئیتمک مضبوطینده لزوم سزاق فرض ایدیورم ، ظن اولوتساین . بالعکس تاریخک مارزه انشایی سی ایتمق بوکی و قوعاندر ، اول امرده بونلدر . فقط یالکز طاش ، طوبراق ، طوغه ، کراسته ، و کرمه بد طوبلا مقله کندی کندی به بر بنا تأسس ایدمه می کی یالکز و قوعات جزه شیئی قید ایدوب برافوریمک تاریخ یازلش اولر دنک ایسته یورم . اوکی و قوعات جزیه دن استقرا صورتیه یالهاکه بعض حقایق عمومی ، بعض قوانین مجرد استقراج ایدمه یله لیدرکه قوم و یا ملت دیدیکیز و حودوک صفحات تکاملده نه کی احوال مشاهد اولوتوبور . و بویه بر تکامل نه کی شرائط طبیعی هک اجتماعی ایله تحق ایدمه ییلورده ایسته بر کیفیاته دأر بر فکر حکمت پیدا ایدیه ییلین .

ایسته و قوعاتک اولا مشاهدده سوکرا روایتی ایله واپر تبع ایدمه ک ، بو تحقیقاتدن حاصل ایدمه یله چکن معلوماتی بر حکم شامله ییوسته اوله حق

او اسکی زمانلرده دخی بر قاج عائله برلشوب تالیف قوت ایدرک کیجه لین مناره تک قوسته بیوک بر طاش ناپارلز و آتیق قالان دلیکزدن حیوانات وحشیه تک دخول ایدوبده ضرر ویرمائی ایچون لایقظ بر قاجی نوبت بکله ک مک مناره تک اوکنده آتش یاقارلر مش .

ایسته بر چوق حکمتک بعدالتحقیق بیان ایندیکي ملاحظاته نظراً قورقو ایله احتیاجه مینی انسانده حاصل اولان بومیل اتفاق مدنیتک اساسیدر . حقوق نامنه انسانلر آرمسته تأسس و یواش یواش تأید ایدن روابط منویه نکهده مبدائی بودر . بو سیاقی نظر و بوملاحظات دغوری ایسه [اولیتاریزم Utilitarisme] مسلکی دخی دغریدره فی الحقیقه نیم فکرجه جماعت حالده طوبی یشامقندن باشلوجه مقصود عمومک سلامت حیاتی تعاون و تناسل ایله اکثریت قوتیه تأمین ایتمکدرکه کرک شخص کرکه جماعت ایچون بوندن اقدام ، بوندن بیوک بر فائده دوشونیه مز .

بالطبع بو درلو اتفاقلر کیتدیکه بویویه رک ، چوغالورق ، تشید ایدرک قیائی حصوله کتیرمشدر .

شیدی بو مرتبه کیکنجه به قدر مختصر عرض ایندیکم و بر قسمی ایتمق مثال اولدورق ایراد ایندیکم حادثات بشریه تک تاریخ دیدیکیز عالم ایله بالواسطه مناسبت کتیرمه سی اولسه ییله ، طوبریدن طوغریه تاریخک موضوعی بوکی شیلر دکدر . از چوق مکمل برحاله کلش اولان جمیات بشریه تک تشکیلدن سوکره تاریخ یازلار . فقط عموم بشریتک زمان و مکان طرفده تکامل حیاتی ، فاصله مز بر سلسله و قوعات تشکیل ایندیکندن تاریخ علمی ، اعتقاداتی تصحیح ایتمک و بشریتک طبیی اولان تکاملنده زیمخل بولان شروط و قوانینک خلافت بر ظن حامل ایتمک ایچون قبل التاریخی اولان بو دورک اثار حیاتی دخی نظر اعتباره آلمه مجبوردر . و بو کون بو مجبورت ارقی قاعدیر .

جماعت لده یشایان انسانلرک حیات اجتماعی سی بر چوق شرائط طبیعی ایله برابر بر چوق قواعد موضوعیه و عادات ، اعتقادات و منافع مابعدیه و منویه ایله مقیددر ؛ بو حادثات معضله حیاتیتری اعتباریه تصنیف ایدیلورده آری آری تبع و مطالعه اوله حق اولورسه هر صنف حادثات بشقه بشقه بر علم مستقک موضوعی تشکیل ایدر . مثلاً : بر جمیت افرادینک یکدیگریه قارشی معاملاتنده رعایت ایدمه کی حدوده موضوع بحث ایدیه لرک تحقیق اولنورسه بونتعا علی الاطلاق حقوق دیدیکیز زمره یی تشکیل ایدر . بو مناسبات عادت صورتده تأید و تحکیمدن سوکره قاعده اولدورق ضبط و ربطه آتوب مرعی الاجرا طوتولی قوانین مملکتی وجوده کتیر . بو قواعد مؤسسه و قوانین موضوعیه بر طایفازک بوزندن ظهوره کلبیه لیک و قوعات ماضیه دخی ابروجه بر طاق حادثاتدرکه اولنرک تحقیق ماهیتی حکمت حقوقه ، استلزام اینتکری معامله زجریه حقوق جزاییه متعلق حادثاتندر . مناسبات بین البشریه دن بر بیوک